

1940-45 OORLOGSBELEVENISSEN VAN RAOUL HOLLEVOET II

Daar werden we ondergebracht in een soort toneelzaal met een 50-tal man. Ook enkele Walen werden bij ons ingedeeld. We sliepen met twee bedden boven elkaar : ik onder en Raf Hoflack boven. Daar leerde ik veel kameraden kennen : Marcel Knockaert van Oedelem, gebroeders Muylaert, Bert Vermeire van Leffinge, Jules Dupuis van Koksijde, Henri Cauwelier van Nieuwpoort, André Rosseel - een beroepsrenner, Charles Vansevenant van Torhout en Michel Decock van Eernegem. Deze laatste heb ik teruggezien in de loop van 1984. Marcel Knockaert heb ik teruggezien op 21 oktober 1984 in Veurne bij Raf Hoflack met wie ik nog regelmatig contact heb.

Uit een kaartje naar zijn ouders van 14 augustus 1944 :

"Daar ik vandaag juist naar den dokter geweest ben en voor onbepaalden tijd werkverlof bekomen heeft maak ik er maar gebruik van om u eenige woordjes te sturen. 't Is tengevolge van twee zweren waarmede ik reeds veertien dagen geplaagd zit. De ziekenverpleger is een jongen van Oostduinkerke en ik ben er goed bevriend mede. Ik ben nu... ziek en niet ziek en algelijk toch ziek. Nu moeder en vader ge schrijft dat ik mijne moed niet mag laten zakken maar soms zit ze toch wel eens in mijn schoenen maar nu ik weet hoe het thuis is ben ik de helft geruster. Als ik uwen brief las kwamen de waterlanders toch boven..."

Ondertussen is Raoul in contact gekomen met zijn vriend uit Oostkerke, Guillaume Lansens die vastzit in Liesing bij Wenen. Vanaf 15 augustus 1944 ontvangt Raoul met de regelmaat van een klok een kaartje van zijn vriend die er de goede moed tracht in te houden door herinneringen op te halen van toen ze nog thuis waren : de vrouwen, of café gaan in Lettenburg en er een kaartje leggen, het voetbal van Oostkerke waarvan ze alle twee spelers waren enz... Ondertussen wordt reeds de hoop uitgedrukt van gauw vrij te zijn :

"...Nu alles gaat voorbij en ik heb de goede hoop van er toch nog heelhuids door te raken."

Uit een kaartje van Raoul van 24 augustus gericht aan zijn zuster Mariette mag blijken dat Raoul reeds goed zijn plan kan trekken als het nodig is : "Ik stel het nogal redelijk goed hier. Ik heb juist gewasschen gisteren en alles was buiten verwachting goed geslaagd, ja maar een halve pak waschpoeder voor 3 stukken linnen is toch wel genoeg ook denk ik."

De eerste dagen werden we ingezet voor het graven van greppels

langs een beboste bergflank aan de Elbe. Later moesten die dienen voor de aanleg van een pijpleiding voor het pompen van water uit de Elbe, naar een 2 km verder gelegen fabriek in aanbouw in de rotsen. Daar waren verscheidene groepen aan het werk. Silo's in beton werden opgetrokken voor de ruwe olie die uit steenkool getrokken werd. Dit werd dan verder gezuiverd tot gebruiksklare benzine voor de Wehrmacht. In de berg, die uit een soort witte zandsteen bestond, werden gaten geboord in de vorm van een halve cirkel en ongeveer 2 tot 3 m diep. Die gaten werden volgepropt met springstof en tot ontploffing gebracht. Het steengruis werd weggenomen door een 20-tal Russische krijgsgevangenen, en in kleine wagentjes weggevoerd. De Russen deden alle gevaarlijke karweien en werden bewaakt door gekwetste SS-ers in herstelverlof. Het was verboden met hen contact te hebben of te spreken. Ondertussen was ik bij een Duitse Todt-man (?) terechtgekomen die de leiding had bij het aanleggen van een spoorweg voor smalverkeer waarop door een kleine diesellocomotief de steenbrokken afgevoerd werden om verder een groot dal aan te vullen. Met die Duitser, Paul was zijn naam, kon ik goed opschieten. Het was een mens op jaren, die heropgeroepen was. Ik verwisselde mijn sigaretten (we kregen 1 daags) voor een stuk brood dat ik ter plaatse moest opeten. Hij was bang van de andere Duitsers op het werk. Voor de Russen bracht ik regelmatig wat eten mee onder de vorm van koolraapschillen afkomstig van ons logement. Als de wacht even langs de andere kant was, gaf ik hun schillen en in een oogwenk was alles opgegeten. Een paar maal werd ik toch betrappt door een SS-er die alles vertrappelde onder zijn voeten en zijn beklag ging maken bij Paul. Die schudde me een paar maal bij mijn schouder en deed een beweging naar zijn wapen. Maar ik wist wel beter : hij speelde enkel een stukje komedie. Paul was ook menselijk tegenover de Russen. Hij zou ze geen kwaad doen. Enkel als de wacht in de omtrek was vloog hij wel eens uit en kwamen woorden als oxe, schwein... wel eens uit zijn mond. De Russen kregen alleen 's avonds in hun Lager (kamp) wat eten, overdag niets. Voor een beetje zout zouden ze hun leven geven. Er waren er bij die ongeveer 1 jaar vastzaten, het vel over de benen met alleen een broek, een vest en versleten schoenen aan. Ook thee en kruiden die we in de winkel konden kopen waren zeer welkom. Dit rookten ze dan opgerold in een oud stukje dagblad of een zelfgemaakte pijp uit hout. Ondanks het verbod kon ik toch kennis maken met een Rus die altijd in mijn nabijheid was. Hij was majoor in het Russisch leger en sprak vlot Duits en Frans zodat we elkaar best verstonden. Hij mocht met mij mee naar het magazijn gereedschap halen voor het werk (tangen, sleutels, voorraden enz...). Soms kon ik hem dan een

sigarettepeukje geven. Dan was hij in de wolken. Dan sloegen we rap een praatje in het Duits of in het Frans en bespraken we de oorlogstoestand, de vooruitgang van de legers. We hadden beiden goede hoop. Toch ondervond ik dat hij meer afwist van het oorlogsgeweld dan ik. Hoe hij aan de informatie kwam wist ik niet en heb ik ook niet kunnen achterhalen.

Zo gingen de dagen voorbij en de winter van 44-45 kondigde zich aan. Nog altijd was er veel bomalarm maar dit kon ons niet veel deren. We wipten de tunnel binnen die zeker nog 80 à 90 m dik was langs boven. Alleen de Russen moesten buiten blijven, bomalarm, sneeuw, regen en bittere koude ten spijt. Rond Nieuwjaar kwamen de eerste wagens steenkool aan. In de rots was een plaats uitgehouwen van zo ongeveer 70 m op 50, 10 tot 12 m hoog en de eerste machines kwamen in werking. De winter was koud met veel sneeuw.

Nu iets over ons logement : we beschikten over een houten bed, een strozak en 2 dekens. Het ongedierte in de vorm van luizen en vlooiën had mooie dagen. Van de luizen werd ik nooit gebeten en van vlooiën evenmin maar ik had er wel. Het was geen zeldzaamheid in mijn trui of in de omgeving van mijn broeksriem 10 tot 15 luizen te pakken. Voor vlooiën moest men rap zijn. Die konden grote sprongen maken. Regelmatig maakten verscheidene mannen jacht op vlooiën die ze dan tussen duim en vinger verpletterden. Als we kolen hadden verwarmde een kachel de zaal. Hout werd van de bouwwerf meegebracht. 's Morgens bestond ons eten uit 225 g brood, een plakje worst en wat boter de grootte van een stekjesdoos. 's Middags kregen we helemaal geen eten en 's avonds 5 of 6 gekookte aardappelen met wat stukjes groen (het loof van de koolrapen) en een paar stukjes koolraap. De aardappelen waren niet geschild zodat we ze met schil en al opaten. Dit was ons menu met alleen wat variatie op vrijdagen : toen kregen we macaroni. Ook werd veel marmelade uitgedeeld voor op de boterhammen die we niet hadden. Ons brood kregen we 's avonds samen met ons avondmaal zodat we alles opaten en dan moesten we wachten tot 's anderendaagsavond, vooraleer we opnieuw eten kregen. Ook gingen we in maart bij het planten van de aardappelen deze later uit de grond halen, kookten ze om op te eten op gevaar van ons leven. Ik heb er een paar maal aan meegedaan maar de schrik vloog mij om het lijf toen een paar van onze kameraden niet meer terugkwamen. Op diefstal stond minstens deportatie naar een concentratiekamp en de gevolgen vandien. Als we 's zondags werkten kregen we 100-200 g brood extra. Op iets van thuis konden we niet rekenen want België was bevrijd sedert september 1944. Brieven kwamen ook niet meer door zodat we van alles afgezonderd waren.

Uit een brief van Guillaume Lansens aan Raoul van 09 september 1944 :

"Gij hebt den moed opgegeven om dees jaar thuis te zijn maar ik niet hoor, we hebben hier nog altijd het vast gedacht om tegen Nieuwjaar thuis te zijn en dat zullen we ook. We zullen Nieuwjaar vieren in Lettenburg, beste vriend. Ja Raoul, die pijnlijke onzekerheid... dat is lastig hé, geen nieuws meer ontvangen... We hebben hier allen onze brieven teruggekregen."

Wie ziek was, was te beklagen want die kreeg nog minder eten : "geen werk, geen eten" was de leuze in Duitsland zodat weinig ziekte te noteren viel. Men moest 30° koorts hebben vooraleer ziek te worden verklaard. In die elf maanden Duitsland heb ik weinig zieken gekend. Lag dit aan ons mager rantsoen, ik weet het niet. Rond kerstdag kregen we een flesje wijn voor 2 personen.

Vanaf november ongeveer, konden ze vanuit Duitsland naar huis schrijven met het Rode Kruis. Het is echter de vraag of hun kaartjes het thuisfront bereikten. Hoogstwaarschijnlijk niet want tussen de teruggevonden brieven is er geen enkel kaartje dat Oostkerke bereikte vanaf september 1944.

Ook rond kerstdag kreeg Raoul voor de eerste maal een kaartje van een andere makker uit Oostkerke, van André Gouwy. Het kaartje werd geschreven op 16 december 1944 en kwam uit Derenburg.

Ook werd eens ingebroken in de keuken. Er was van alles gestolen wat eetbaar was. Om middernacht werden we gewekt en moest iedereen uit bed. Raf, die boven mij sliep, werd uit zijn bed getrommeld en kon mij nog verwittigen : "brood onder ons bed". Half wakker tastte ik onder het bed. Inderdaad : 2 of 3 broden! Wat nu gedaan? In al het geharrewar nam ik de broden en ging ze gaan verstoppen in het riet aan de Elbe. Gelukkig werd ik niet ontdekt. 's Anderendaags ging ik eens zien. De broden waren weg. Dus had toch iemand mij gezien. Gelukkig hield deze zijn mond dicht. Een paar weken nadien vroeg de Waal die naast mij sliep : "Comment ça va avec les pains?" Meer zei hij niet, ik evenmin. Nu wist ik waar de broden naartoe waren. Alle verdachte elementen hadden ondertussen bij de kampoverste moeten verschijnen. Natuurlijk was ook Raf één van die elementen. Men had echter geen bewijzen en na een bolwassing werd er verder over gezwegen. Zo ging de winter in, af en toe was er bomalarm maar opstaan deden we al niet meer, we sliepen gewoon verder.

Uit een kaartje van André Gouwy aan Raoul van 28 januari 1945 :
"Ik zie dat ge ook al 3 maal geschreven hebt naar huis met het roode kruis... Nu dat speelt geen rolle Raoul, want ik denk dat we

geen nieuws terug zullen ontvangen... Anders denk ik dat alles goed gaat thuis en dat er daar niet veel gebeurt is binst den doortocht... Anders gaat het hier alles goed, koud voor te werken, weinig eten maar allemaal veel courage want wanneer ze zoo voortdoen in 't Oosten denk ik dat we in korte zullen verlost worden."

Zo rond half februari, de 12° of de 13° was er algemeen alarm rond 21u. Iedereen uit bed. Het was al geronk en gerammel dat we hoorden : vliegers en nog eens vliegers die een aanval uitvoerden op Dresden. Het duurde gans de nacht en de helft van Dresden werd platgegooid. Enige dagen later moesten we er naartoe. Het was één puinhoop, alles brandde nog en er hing een geweldige stank. Meer dan wat puin ruimen konden we niet doen. Verlegde men een steen of planken, dan had men een voet of een hand van een dode vast. Russische krijgsgevangenen laadden de doden, afgerukte armen en benen, met schop en riek op wagens. Die werden weggevoerd en meteen verbrand. Aan veel schuilkelders hing een bordje : 150, 200, 400, 600 doden die reeds 10, 12 dagen dood waren. Een verschrikkelijke stank steeg op. Met een vlammenwerper schoot men in die massagraven zodat alles verkoolde. Men schatte dat er 400000 tot 500000 doden gevallen waren wat ik best kan geloven want wat ik daar gezien heb, zal me gans mijn leven bijblijven. Na een 10-tal dagen moesten we weg. Velen van ons hadden een keelontsteking van slecht water te drinken. Opruimen was verder nutteloos. Dit was het enige bombardement op Dresden welk ik mij herinner. Zo verging een maand in angst en vrees.

Uit een kaartje van Guillaume Lansens aan Raoul van 18 maart 1945 :

"Nu makker, ik geloof dat we er ver vanaf zijn met dat spel, volgens men in de gazet leest gaan ze toch nog altijd vooruit, nu het fijnste weten we ook niet... Raoul, het ware te hopen hoor want de honger heeft ons hier te pakken en dat is een wreed dingen hoor... Tot binnenkort in Oostkerke."

Dit was het laatste bericht dat Raoul ontving van zijn makker, die het geluk niet had van zijn geliefd dorp terug te zien daar hij bij de bevrijding werd neergeschoten door de Duitsers.

De Duitsers trokken meer en meer terug op alle fronten. De toestand bij ons werd meer en meer gespannen. Naar de radio konden we niet meer luisteren, tenzij een Duitse omroep. Door een Franse krijgsgevangene die bij een landbouwer werkte, kregen we toch min of meer een kijk op de oorlogskansen. Die kon met medeweten van zijn baas af en toe luisteren naar andere radioposten en kwam het ons vertellen. Ook de burgers werden zenuwachtiger. Veel Duitse militairen uit regimenten die uiteen geslagen waren kwamen in rustverlof. De sfeer werd

er niet beter op en wij hielden ons koest. We werden goed de vijandige gedragingen gewaar van de bevolking tegenover ons. Ook Pirna werd gebombardeerd. Ruiten sneuvelden maar bij ons waren geen gekwetsten. Over de Elbe, op ongeveer 1 km van ons Lager, lag een brug met 5 of 6 grote bogen. Na het bombardement was de middenste boog naar de vaantjes. Ze werd nadien gedeeltelijk hersteld met grote boomstammen. Deze aanval kostte aan ongeveer 800 mensen het leven. Alle doden werden op een rij gelegd. De familie kwam die weghalen met kruiwagens of een ander vervoermiddel. Een paar dagen later werd opnieuw de SS ingeschakeld voor een inval in ons Lager. Iedereen werd met veel geroep en stokslagen naar buiten gewerkt. Verscheidenen van ons werden afgetroefd. Ook Raf deelde van de slagen. Ik gelukkig niet want ik had de nacht gedaan. Het was de dagploeg die weigerde te werken bij gebrek aan schoeisel. 's Anderendaags was alles weer vergeten. Iedereen was aan het werk gegaan na de belofte dat voor schoenen en sokken gezorgd zou worden. We kregen schoenen met houten zolen en als sokken een soort schotelvod van 40 op 40 cm. De voet daarop zetten, de hoeken overplooiën en zo in de schoen en we hadden onze sokken. De maand maart was voorbij. We hoorden van een Frans gevangene, dat de Russen op ongeveer 100 km van ons af waren. Hoop laaide op. De troepen werden ongeduldig en vol schrik. Veel jonge gasten van 16, 17 jaar werden aangesloten bij de Hitlerjügend, kregen wapens en maakten deel uit van de verdediging van Pirna. Ook mannen boven de 60-65 jaar kregen wapens en moesten zich aanmelden. De "Volkssturm" werd gevormd. Opschriften zoals "Siegen über Sibië", "Siegen oder starben", werden aan huizen en bomen aangebracht. Alles werd in staat van verdediging gebracht, wegversperringen werden aangelegd. Jong en oud, man en vrouw hielpen mee. Toch heerste er grote angst onder de bevolking. Veel uiteengeslagen troepen van de "Dodenkopf Divisionen", "SS-Goering", "Luftwaffe", "Org. Todt" verschenen. Paul, de voorman op het werk, vertrouwde mij toe : "Als je mij niet meer ziet op het werk, denk dan ook maar aan vluchten. Het zal toch niet lang meer duren". Alsmar meer vliegtuigen en veel troepenbeweging : het begon op een vlucht te lijken. In de verte hoorden we steeds duidelijker geschiet en gebulder van kanonnen. De Russen naderden met grote snelheid. Op een avond werden we verzameld voor een toespraak van een hooggeplaatste officier : vechten, werken, verdedigen enz... moesten we volgens hem doen. Op het einde van zijn toespraak riep hij met geheven arm "Heil Hitler". Velen van ons waren verrast en staken ook de arm op, meer uit angst dan uit sympathie. Op een zekere morgen was onze voorman niet te zien op het werk. Rond 9u verscheen hij opeens bij mij in

burgerkleren en zei me dat hij 's anderendaags naar huis ging. Hij was van Zwickau. De SS-bewakers van de Russen waren ongemeen brutaal. Nog meer dan vroeger schopten en sloegen ze de gevangenen om het minste vergrijp. Ook een 30-40 tal Joden moesten het ontgelden. Die werkten ook al zekere tijd bij ons maar op afstand. We konden hen niet benaderen. Eén zaak zal me bijblijven. Voor hen werd het eten rond de middag aangebracht. Door SS-vrouwen werd aanvang gemaakt met de bedeling aan de Joden. Ze konden het niet in de hand houden en begonnen dan maar op hen in te slaan. Tenslotte werden de ketels op straat omgekipt en die sukkelaars vochten om de brokken net als de beesten. Een paar dagen nadien verschenen ook geen Russen of Joden meer op de fabriek. We vernamen dat ze in de nacht op schepen werden gezet en achteruit werden gebracht. Wat daarvan waar was weet ik niet. We hebben ze in ieder geval niet meer te zien gekregen. De bouwwerf was verlaten op enkele Duitsers na. Ook wij moesten binnenblijven tot we op een avond moesten inpakken en naar een kamp in de omgeving werden gebracht waar gevangenen gezeten hadden. Daar namen wij onze intrek. Het kamp was verlaten op een 20-30 tal zieken of bedlegerigen na. De Volkssturm bewaakte ons min of meer. De poorten bleven dag en nacht open. Ons Lager in Pirna diende voor het opvangen van gekwetste soldaten die van het front kwamen. Van die achtergebleven zieken zijn velen na een paar dagen gestorven. Ze werden begraven, naakt zonder ook maar enig kledingstuk of iets dergelijks. Ook wij wisten niet wat gedaan. Het gerucht van kanonnen en ander gebulder werd alsmaar duidelijker hoorbaar zodat de bevrijding niet lang meer op zich kon laten wachten. De burgerij leefde met schrik in het hart voor de Russen. Allerlei geruchten deden de ronde, natuurlijk de meest afschrikwekkende het eerst, zodat ook wij uiteindelijk met de daver op het lijf zaten. Op een morgen waren alle Duitsers weg en waren we aan ons lot overgelaten. Eten hadden we genoeg, de kampvoorraden werden aangesproken en we gingen slapen met de gedachte dat de Russen 's anderendaags voor ons bed zouden staan. De volgende dag in de namiddag was het zover en hoorden we schieten in de nabije velden en bossen. Opeens bemerkten we soldaten. Die kwamen op ons af dwars door de velden, het geweer of mitrailleur in aanslag. Ik herinner mij nog goed een soort trommeltje aan het geweer waarin de kogels staken. Ook enige tanks verschenen op de weg. We dachten dat ons uur geslagen was. We moesten ons kenbaar maken, maar veel wijzer werden we niet. Het waren stoottroepen die afzonderlijk opereerden, goed bewapend en in uitstekende conditie. We konden ze gelukkig te verstaan geven dat we geen Duitsers waren maar Belgen. Opeens verscheen een officier, een

boom van een vent. Die kwam op ons af. Hij sprak vloeiend Duits, Frans en Engels zodat voor ons de toestand zekerder werd. We waren vrij. Hij gaf ons echter wel de raad in het kamp te blijven en niet op straat te vertoeven. Af en toe verschenen Duitse krijgsgevangenen, begeleid door de Russen. Ze werden verderop verzameld. Baldadigheden van die mannen heb ik niet gezien. Van burgers was geen spoor meer te zien. Velen waren de bergen ingevlucht, vrouwen en kinderen mee. De stad was verlaten. Plundering vierde hoogtij door soldaten en vrijgekomen opgeëiste Belgen en Fransen. Ook wij vierden mee met de soldaten. Eten hadden we nu genoeg. Voor het eerst aten we mee met de Russen. Vele soldaten liepen dronken en het was geraadzaam uit hun nabijheid te blijven. Op te merken valt dat wij bevrijd werden door de stoottroepen. Deze soldaten werden niet bevoorrad door hun eenheid maar moesten zelf aan de kost zien te komen, wat helemaal geen probleem bleek te zijn. Een koe of zwijn werd geslacht, waar ze die vonden. Wie weerstand bood werd ogenblikkelijk ter plaatse gelijkwideerd. Na een paar dagen kwam wel wat orde op zaken. Langzaam kwam de burgerij terug. Geregelde troepen kwamen opdagen. Na enig beraad besloten Raf en ik ook het hazepad te kiezen. We hadden elk een fiets kunnen bemachtigen en op een mooie morgen vertrokken we op weg naar huis. Enige mondvoorraad was alles wat we hadden. Met de veerboot staken we de Elbe over. We vorderden goed. We doorkruisten Dresden dat nog een puinhoop was, met slechts enkele vrijgemaakte straten. Het militair verkeer werd geregeld door Russische militairen met het geweer op de rug. Het waren vrouwelijke soldaten. We vielen ook plat met onze gammele fiets. We geraakten aan gereedschap om onze fiets terug rijklaar te maken. Op een zeker ogenblik moesten we terug de Elbe over. Gelukkig was er nog een spoorwegbrug in gebruik. Daar moest een felle slag gewoed hebben. Overal lag er militaire uitrusting, kapotgeschoten auto's enz... In Luppa klopten we aan bij een boerderij waar we wantrouwig ontvangen werden maar na een kort gesprek met de boer was het ijs gebroken toen hij hoorde dat we Belgen waren en op weg naar huis. We kregen te eten. Toen vroeg de boer of wij hem een dienst wilden bewijzen. Hij had een zoon wonen in Leipzig waarvan hij gedurende enkele maanden zonder nieuws was. Hij schreef een brief voor zijn zoon en overhandigde die aan ons. We mochten blijven slapen en 's morgens trokken we verder. Zo belandden we in Wurzen aan de Mulde. Nu was de moeilijkheid over de Mulde te geraken. Langs onze zijde legerden de Russen en aan de andere zijde de Amerikanen. De Russische wacht vroeg om ons horloge. Ik toonde hem mijn armband. Hij maakte die open, bekeek hem eens terwijl hij alsmaar sprak van

"cylinder, cylinder". Het was dat niet wat hij wilde. Daarna toonde ik hem mijn zakuurwerk en deed die open. Zijn gezicht klaarde op en hij wees op de rode steentjes waarin de assen van de wieltjes draaiden. Dit was wat hij wilde. Bij het aflossen zou hij ons overlaten in ruil voor mijn zakuurwerk. Wij hadden bemerkt dat een loopbrug over de stroom lag van ongeveer één meter breed op rubberen zakken. Toeval of niet, een groep van 20-30 man Belgische krijgsgevangenen en enkele Engelsen, verschenen in groep aan die brug. Wij voerden een gesprek tot er opeens een fluitje weerklonk van de overkant. De Rus reageerde daarop ook met gefluit. Een even grote groep Russen, ook krijgsgevangenen, kwam de brug over en éénmaal over zette de Belgisch-Engelse groep van bij ons zich ook in beweging om over te steken. Wij mengden ons in het geharrewar ertussen en geraakten zo aan de overkant. Hoe die Russische soldaat ons niet bemerkte is moeilijk te vatten. Misschien door onze kledij want Raf had een legervest aan en ik een broek van dezelfde kleur als die van de Engelse militairen. We waren over en dit was het voornaamste. De faktor geluk had zeker ook een rol gespeeld. Zelfs mijn horloge was ik niet kwijt. We werden aan de overkant goed ontvangen, op zware auto's gezet - opliggers bestuurd door zwarte soldaten - en in volle vaart richting Leipzig gevoerd. Voor zover ik mij herinner kwamen we aan op het vliegveld "Brandes". Het was een verzamelplaats van geallieerde krijgsgevangenen die verder met vliegtuigen geëvacueerd werden naar Parijs. Wij mochten niet mee, gezien wij burgers waren. Zo bleven we alleen achter. We besloten dan maar eerst de brief te bezorgen in Leipzig. We waren toch vrij en op een dag min of meer kwam het ook niet meer aan. Ook Leipzig was gebombardeerd geweest zodat we lang moesten zoeken naar de betrokken persoon. We hadden geluk. We vonden die straat die we moesten hebben, half in puin geschoten. Ook de zoon vonden we. We werden goed ontvangen en overhandigden hem de brief. Na gelezen te hebben barstte hij in tranen uit en bedankte ons waarna we nog te eten kregen. Voor zover ik weet was hij bediende op het stadhuis. Hij vroeg ons of hij voor ons niets kon doen. Wij zegden ons plan wel te zullen trekken. Eenmaal op straat trokken wij verder. Zo belandden we na een paar dagen in Weissenfels. We begaven ons naar het station waar we vernamen dat 's anderendaags een trein zou vertrekken met vluchtelingen, politieke gevangenen, krijgsgevangenen, opgeëisten enz... naar Frankfurt am Main. We werden op de trein gezet in gesloten goederenwagons met 30-40 man samen. Enkele uren nadien zette de trein zich in beweging en via Erfurt en Fulda kwamen we aan in Frankfurt am Main. Daar stak onze trein de Main over langs een noodbrug met één enkel spoor. Toen we buitenkeken zagen we de stroom onder ons

borrelen. We geraakten goed over maar het was toch erg benauwelijk. Na oponthoud in Frankfurt vertrokken we 's anderendaags naar Offenbach, Wiesbaden, Trier en Luxemburg. Dit was het eindpunt van de trein. Daar werden we afgeladen en werd gans de bende één voor één gekontroleerd op de aanwezigheid van zogenaamde zwarten, oostfrontstrijders enz... Eens die controle voorbij ging het verder naar Jambes bij Namen. Opnieuw was er controle zoals in Luxemburg. Ongelooflijk : terug werden er verdachte personen uitgehaald : Vlaamse SS, Vlaamse Wachten... Van Jambes naar Brussel, terug controle en opnieuw vielen enkele verdachte elementen door de mand. Van Brussel naar Gent, terug controle, opnieuw werden er opgepakt. We brachten in Gent de nacht door en 's anderendaags vertrokken we met de trein naar Adinkerke. Aangekomen in Diksmuide zag ik mijn oom Marcel Hollevoet. Die verwittigde thuis zodat ze daar wisten dat ik in aantocht was. Thuis werd er natuurlijk feest gevierd. Ik woog nog 45 kg. Na 18 maanden afwezigheid kon ik eindelijk eens terug in een gewoon bed slapen, bevrijd van alle narigheden.

Toen ik een paar dagen thuis was kregen we de rijkswacht op bezoek die vernomen had dat ik thuis was. Ik moest een verklaring geven over mijn wedervaren en of ik geen vermoedens had over enige verklikking. Daarover heb ik geen verder nieuws vernomen. Eén voor één kwamen ook de andere Oostkerkenaars terug thuis, uitgenomen Guillaume Lansens waarvan we nog in het onzekere verkeerden. Nadien werd het overlijden gemeld van onze betreurde makker die niet het geluk had van behouden thuis te komen. Hij werd bij de bevrijding van Liesnig (Wenen) gedood door een nekschot. Na de oorlog werd zijn lichaam overgebracht naar België en werd hij begraven op ons kerkhof van Oostkerke.

Deze bladzijden heb ik geschreven op aandringen van mijn kinderen, vrienden en dorpsgenoten om later aan onze nakomelingen te tonen. Zo zien ze dat in het leven een beetje geluk nodig is om te overleven.

H. DECLERCK